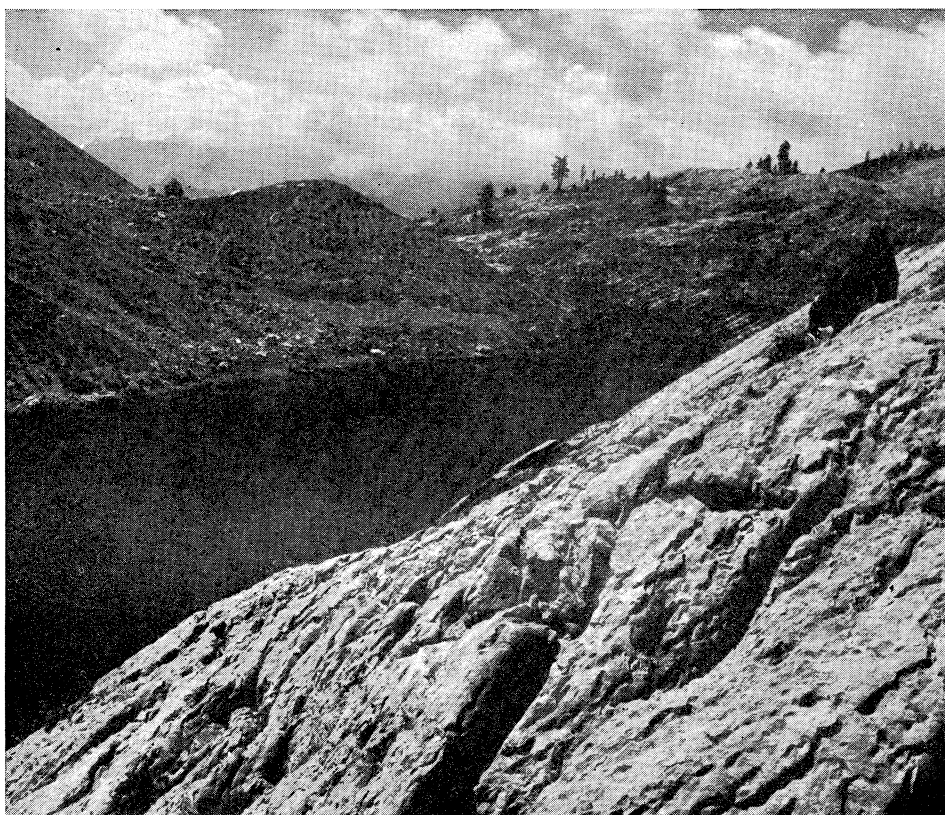

*ŠTUDIJSKI PRISPEVEK K POZNAVANJU TRIGLAVSKEGA NARODNEGA
PARKA, ŠT. 1*

ANGELA PISKERNIK

**ZGODOVINA PRIZADEVANJ ZA USTANOVITEV TRIGLAVSKEGA
NARODNEGA PARKA**

Ko je leta 1908 profesor Albin Belar predlagal ustanovitev narodnega parka v Dolini triglavskih jezer, pač nihče ni slutil, da bo preteklo več kot pol stoletja, preden se bo zadeva uresničila. Seveda Slovenci niso mogli računati s prvo svetovno vojno, ki je vse take pobude onemogočila, in še manj so mogli predvidevati drugo svetovno vojno, ko je bila njihova pozornost obrnjena

Sl. 1. IV. Triglavsko jezero pod Kopico (Foto S. Peterlin)
Der IV. Triglavsee unter der Kopica

popolnoma drugam in je v vsesplošnem kulturnem molku čakalo na rešitev sto takih in podobnih vprašanj. Niso pa tudi računali s konservativnostjo bohinjskih kmetov in pašnih najemnikov. Da smo končno lansko leto le dobili naš Triglavski narodni park, gre zasluga mnogim družbenim organizacijam, institutom, zavodom, komisijam in posameznikom, ki so se zaporedoma zavzemali za zavarovanje večjih pokrajinskih področij in še posebno narodnih parkov tudi pri nas in so žrtvovali za uresničitev te kulturne zamisli mnogo dela in časa.

Sedanja mednarodna definicija narodnega parka zahteva, da je njegovo področje državna last, da je izvirno, prvobitno, po tehniki in civilizaciji še ne spremenjeno, da je dosti razsežno, po naravnih ali umetnih mejnikih strogo omejeno, da hrani številne naravne spomenike (Sl. 1. IV. Abb. 1) in je zaradi njih, svoje flore in favne ter pokrajinske lepote privlačno in služi znanstvenemu raziskovanju in tudi delovnemu človeku za pouk, razvedrilo in oddih.

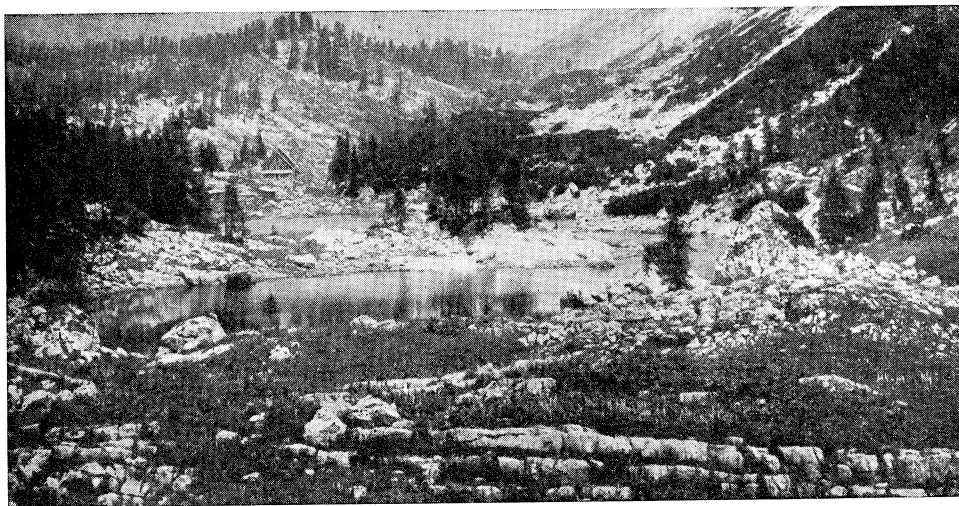
Triglavski narodni park obsega okrog 2.000 ha in se razprostira od juga proti severu od nadmorske višine 660 m na vznožju Komarče (južna meja) do severne meje 2568 m na vrhu Kanjavca. Sestavna dela parka sta K o m a r č a in D o l i n a t r i g l a v s k i h j e z e r. Park je dostopen z več strani. Južna meja je oddaljena od Bohinjskega jezera komaj slabo uro hoda; v Dolino triglavskih jezer pa prideš iz Trente čez Prehodavce, iz Bohinja čez Komno ali Komarčo, seveda pa tudi čez Dolič in Hribarice s severa in čez Štapce z vzhoda.

V Sloveniji si kajpak ne moremo privoščiti posebno velikih narodnih parkov, ker nimamo več pravih divjin, področij brez gospodarja, brez cest in naselij, kamor človek sploh še ni stopil in ki jih šele narodni park turizmu odpre. Ustvarjamo jih kvečjemu nad zgornjo gozdno mejo v planinah, kjer tehnika in civilizacija še nista pokrajine dosti spremenili.

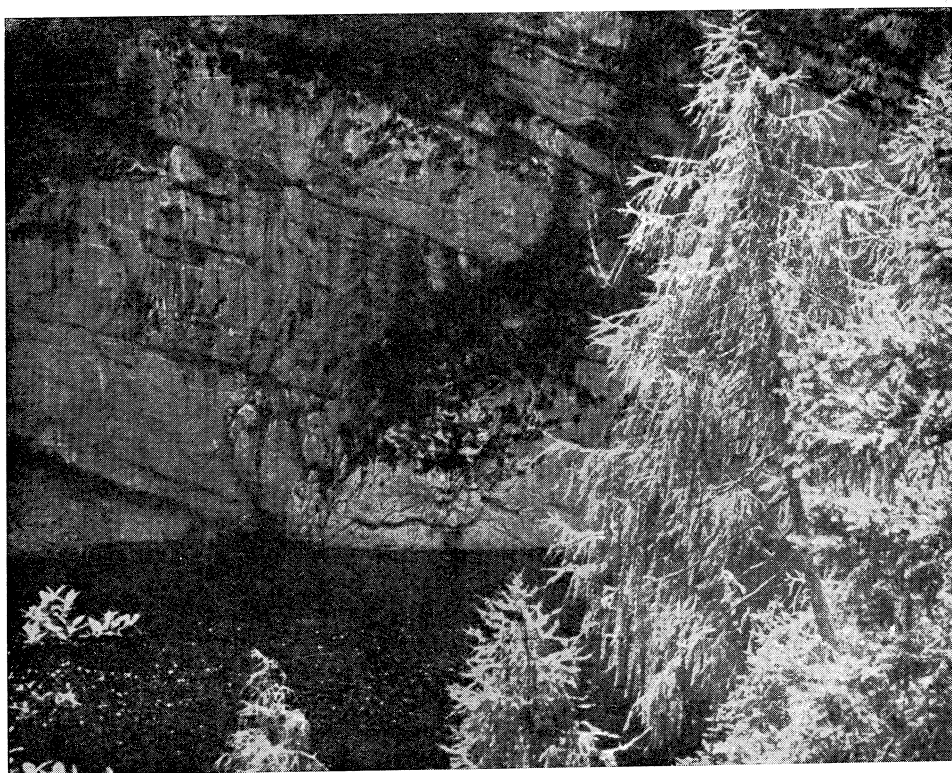
Kakor pravi že definicija, narodni parki niso sami sebi namen, ampak služijo znanosti in delovnemu človeku za pouk in oddih. Moderna tehnika sili človeka k vedno intenzivnejšemu delu, k vedno večji živčni napetosti, k vedno večjemu naporu čutil, ušes, oči, a na njegove telesne sile stavi komaj še kake zahteve. Prej vaje gibanja in počasnega delovnega ritma pri ročnem udejstvanju v čistem, svežem zraku, sta ga industrija in pisarna priklenila na stol, k delu ga priganjata sirena in tempo stroja, venomer pa vplivata nanj brnenje motorjev v tovarnah, pisalni stroji, telefoni in vrvež v prenapolnjenih pisarnah. Da o zraku, ki je težak od saj, prahu in izpušnih plinov sploh ne govorimo. Za tega svojega delovnega človeka ustvarjamo otoke miru, rekreacijske in narodne parke, kjer ni hrupa ne prahu, kjer se bo v lepi, zavarovani in negovani naravi razvedril in si pridobil novih telesnih in duševnih sil za svoje nadaljnje udejstvovanje.

Naš prvi narodni park ne ustreza popolnoma zahtevam definicije: premalo je obsežen, ne kaže zaključene geografske enote in niti ne daje zadostnega življenjskega prostora rastlinstvu in živalstvu. Zaradi mičnih sedmerih glacialnih jezer (Sl. 2, 3, Abb. 2, 3), ki jih štejemo od severa proti jugu in jih označujemo z rimskimi številkami od I do VII, zaradi izredno bogate planinske flore (Sl. 4, Abb. 4) in drugih znamenitih posebnosti in odlik pa se dostojno uvršča v seznam narodnih parkov Evrope.

Ko smo ustanovili Triglavski narodni park, smo storili samo svojo kulturno dolžnost, kajti le tako bomo mogli ohraniti to edinstveno področje Julijskih Alp v vsej njegovi izvirnosti v dobro znanosti in našem delovnemu človeku.

Sl. 2. V. in VI. triglavsko jezero pod Tičarico (Foto S. Peterlin)
Der V. und VI. Triglavsee unter der Tičarica

Sl. 3. VII. triglavsko jezero pod Stadorjem (Foto A. Grimšičar)
Der VII. Triglavsee unter dem Stador

Sl. 4. Rapontika v Triglavskem narodnem parku (Foto S. Peterlin)
Die Alpenscharte im Triglav-Nationalpark

V letih od 1908 do izbruha prve svetovne vojne se je sicer precej razpravljalo o narodnem parku v Triglavskem pogorju, a do njegove ustanovitve ni prišlo, ker se kmetje iz Bohinja niso hoteli ali niso mogli odpovedati paši živine na planinah tega ozemlja. Prav zaradi njih se je vlekla zadeva narodnega parka (z malo prekinitvijo) od 1908. do 1961. leta.

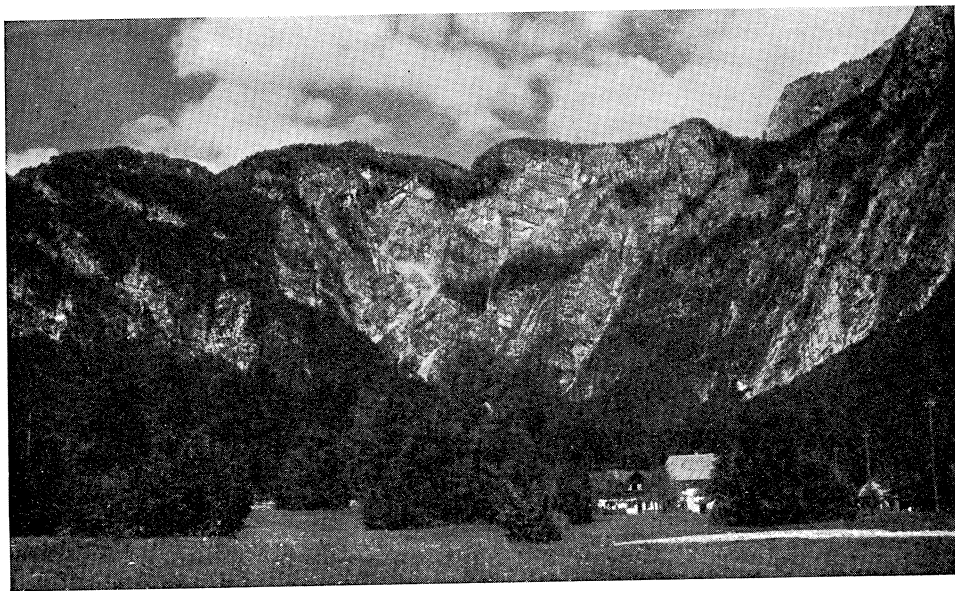
Po prvi svetovni vojni je bil leta 1919 pri Muzejskem društvu Slovenije organiziran Odsek za varstvo narave. Ta odsek je že 1920 predložil deželni vladi Slovenije *S p o m e n i c o* (1920: 69) v kateri se zavzema za ustanovitev alpskih, sredogorskih in barskih varstvenih parkov in predlaga zakonito zavarovanje redkih živali in rastlin, nadzor nad podzemeljskimi jamami in dr. Glavni organizator prirodne zaščite in duša tega odseka je bil gozdarski inženir Anton Šivic, ki je ostal varovanju narave zvest do danes. Po njegovi prizadevnosti se je Odseku in Slovenskemu planinskemu društvu leta 1924 posrečilo — žal samo pogojno za dobo 20 let — da je bila Dolina triglavskih jezer razglašena za »Alpski varstveni park« in s tem postavljena pod zaščito.

Meja parka je šla od zgornjega roba Komarče južno od VII. jezera na Belo skalo (1574 m), Kal (2001 m), nato po tedanji državni meji čez Velika vrata (1927 m), Čelo (2227 m), Vogel (2348 m), Lepo Špičje (2398 m), koto 2318 in Zadnjo Lopo (2077 m) na Kanjevec (2568 m); od tu naprej v jugozahodni smeri na Veliko Zelnarico (2320 m), Malo Zelnarico (2310 m), Kopico (2310 m), Tičarico (2091 m), Stador (1781 m) in nazaj na zgornji rob Komarče. Park je obsegal okrog 1400 ha.

A tudi po razglasitvi varstvenega parka pašne zadeve niso bile urejene. Pokrajinska komisija za agrarne operacije je v dobro bohinjskih kmetov 1926 odločila, da se sicer iz planinskega obrata izvzameta planina pri Utah in Pri jezerih, da pa mora planina Lopusnica ostati na razpolago planšarstvu, dokler ne bi bila meliorirana planina na Lepi Komni. — To planino so s posekom in izkopom ruševja hoteli izboljšati, a se je namesto trave pokazalo samo kamenje. Tako Lopusnica ni bila nikoli resnični del Alpskega varstvenega parka, čeprav je bila v njegovem sestavu.

Toda že 1940 je 1934. leta ustanovljeno Prirodoslovno društvo predložilo bivši banski upravi prošnjo, da naj Alpski varstveni park razširi tako, da bo obsegal tudi Bohinjsko kotlino tja do vasi Polje. Od tu bi šla meja čez Savo in Ribnico do studenca pod Studorjem in do njegovega izliva v Mostnico, ob levem bregu Mostnice naprej do njenega izvira na koncu Voj, nato dalje na vrh Tosca in Vernarja, po državni meji do Črne prsti in od tod po vzhodnem pobočju Lisca do vasi Polje nazaj. — Ker se je začela druga svetovna vojna, ta prošnja ni bila obravnavana.

Leta 1944 je pogodba potekla. Po osvoboditvi so želeli Odsek za zaščito prirode pri Muzejskem društvu, Planinsko društvo, Prirodoslovno društvo in druge kulturne institucije ponovno zaščito Dolino triglavskega jezera in so že takoj po osvoboditvi iskali poti in možnosti, da bi jo za enkrat zavarovali vsaj v izmeri prejšnjega Alpskega varstvenega parka. Tako so januarja 1946 predstavniki prirodoslovnih ved na ljubljanski univerzi, profesorji dr. J. H a d ž i, J. L a z a r, dr. A. M e l i k, dr. J. R a k o v e c, dr. O. R e y a in dr. G. T o m a ž i č sporazumno s Prirodoslovnim društvom zaprosili Kmetijsko mini-

Sl. 5. Komarča. Nad hišo in gozdom je v globoki poševni skalni razpoki viden zgornji del slapa Savice (Foto S. Peterlin)
Die Felsenwand Komarča. Über dem Haus und dem Wald sieht man in der tiefen schiefen Felsenklüft den Ursprung des Savica Wasserfalls

strstvo v Ljubljani, da bi Dolino triglavskih jezer na osnovi 16. člena Zakona o agrarni reformi izločili iz zemljiškega sklada in jo dodelili v izkoriščanje univerzi v Ljubljani, ki bi tam osnovala alpsko znanstveno postajo. Podobno vlogo je dobilo Ministrstvo od novo ustanovljenega Zavoda za spomeniško varstvo LRS.

Leta 1947 je Referat za varstvo narave pri Zavodu za spomeniško varstvo vložil na takratno Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo prošnjo za obnovo tega parka na podlagi Zakona o varstvu kulturnih spomenikov in naravnih redkosti iz leta 1946. Ministrstvo je že 4. VIII. odgovorilo, da se v splošnem strinja z obnovo parka, želi pa, da se prejšnja meja spremeni toliko, da bo zajel park še steno Komarče (Sl. 5, Komarča, Abb. 5) z izvirov Savice (Sl. 6., Slap, Abb. 6.) in njen gornji tok do mostu ob Domu pri Savici ter del pobočja na obeh straneh struge.

V letih 1948 do 1953 je Zavod za spomeniško varstvo na sestankih v Ljubljani in Boh. Bistrici razpravljal o mejah parka in pašnih možnostih s KLO Stara Fužina, KLO Srednja vas, OLO Jesenice, z bohinjskimi pašnimi najemniki. Gozdarskim institutom, Ministrstvom za kmetijstvo in gozdarstvo ter Republiško komisijo za urejanje zemljišč. Od Ministrstva in Republiške komisije je končno dobil zagotovilo, da bo ustanovljen Odsek za urejanje zemljišč, ki bo uredil tudi pašno vprašanje Doline triglavskih jezer.

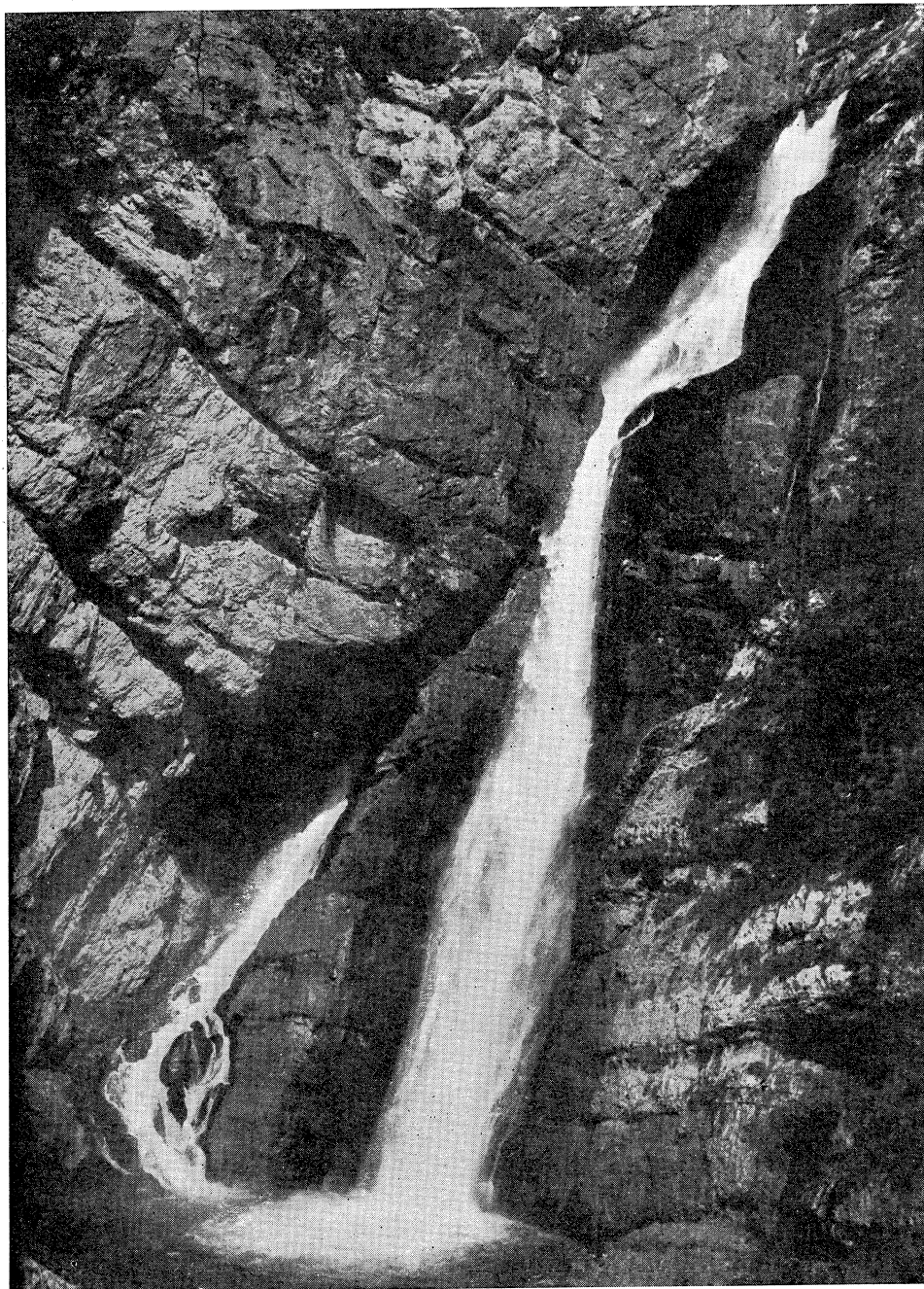
Svet vlade LRS za kmetijstvo in gozdarstvo je 24. IV. 1952 sporočil Zavodu za spomeniško varstvo, da je Odsek za urejanje zemljišč že ustanovljen, da pa še ni tako široko organiziran, da bi mogel urediti pašna vprašanja za področje Alpskega naravnega parka.

Ko po sedmih letih nenehnega prizadevanja paša še vedno ni bila urejena, se je Zavod 10. I. 1953 pozanimal za zadevo pri kmetijskem oddelku Sveta za gospodarstvo vlade LRS; 19. II. mu je Državni sekretariat za gospodarstvo sporočil, da bi za ureditev parka v Dolini triglavskih jezer bilo potrebno — preden se ukine paša — z melioracijskimi ukrepi izboljšati sosednje planine in s tem povečati njihovo zmogljivost, da pa v letu 1953 ni predvidenih nobenih kreditov za ta namen. — Izgledi za ponovno zaščito Doline triglavskih jezer so bili prav slabi.

Kakor že leta 1940 Prirodoslovno društvo, tako so po okupaciji tudi drugi činitelji delovali za razširjen naravni park. Planinska zveza Slovenije je v tem času predlagala, da se naj Alpski naravni park razširi s konto med Kanjavcem, Goriškim Robom in grebenom Vodnikovega Vršaca, ker da leži v tem predelu I. triglavsko jezero (1993 m). Upoštevajoč želje in predloge Ministrstva za kmetijstvo, družbenih organizacij in znanstvenih institutov, je Referat za varstvo narave privzel v osnutek zaščitne odločbe tudi konto v Laštah s I. triglavskim jezerom pod Vodnikovim Vršcem in steno Komarče.

Referat za varstvo narave, ki mu je vsa ta leta z nasveti in delom pomagal do 1953 ing. Šivic, pa takrat ni imel v obdelavi samo predloga za ponovno zavarovanje Doline triglavskih jezer, temveč je istočasno skušal pridobiti merodajne činitelje tudi za zaščito Bohinjske kotline, to je Bohinjskega jezera in njegove bližnje in daljnje okolice tja do Ajdovskega gradca pri Bohinjski Bistrici. Tako je po mnogih razgovorih in pobudah izdelal poleg osnutka zaščitne odločbe za Dolino triglavskih jezer tudi še osnutek zaščitne odločbe za Bohinjsko kotlino.

Ko pa nikakor ni bil mogoč sporazum s pašnimi interesenti, je OLO Radovljica hotel ta gordijski voz razrešiti v svoji kompetenci. Tako je na njegovo

Sl. 6. 60 m visoki slap Savice v Komarči (Foto S. Peterlin)
Der 60 m hohe Wasserfall der Savica in der Komarča

prošnjo prepustil Referat oba osnutka radovljški Spomeniški komisiji, ki je pod predsedstvom Slavka Smoleja in v sporazumu z Zavodom za spomeniško varstvo LRS leta 1954 oba osnutka združila in pripravila nov osnutek odločbe, ki ga pa OLO ni mogel uveljaviti, ker po Zakonu o varstvu kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti v ljudski republiki Sloveniji sme izdajati odločbe o zavarovanju pokrajinskih predelov le republiški organ za prosveto. Nato je prevzel vso skrb za zavarovanje Doline triglavskega jezera in Bohinjske kotline Svet za kulturo in prosveto LRS, ki je imenoval posebno komisijo, da bi pripravila končni osnutek odločbe o zavarovanju teh dveh področij. Ta komisija, ki ji je predsedoval dr. Miha Potočnik, je bila sestavljena iz zastopnikov Zavoda za spomeniško varstvo LRS, Planinske zveze Slovenije, Turističnega društva Bohinj, ObLO Bohinj, Soc. zveze delovnega ljudstva Boh. Bistrica, Živinorejskega odbora Glavne združne zveze, gozdne uprave Boh. Bistrica, kmetijskih zadrug v Bohinju in zastopnikov OLO Kranj. Komisija je na sestanku v Bohinjski Bistrici 2. XII. 1956 zavzela stališče, da naj bi se Bohinjska kotlina in Dolina triglavskega jezera razglasili za narodni park. Ker se narodni parki ustanavljajo po posebnem zakonu, je komisija oskrbela predvsem Zakon o narodnih parkih. Ko je ljudska skupščina sprejela Zakon o narodnih parkih (Ur. l. LRS št. 6/59), je na podlagi 11. člena tega zakona Izvršni svet Ljudske skupščine LRS določil naslednjo Republiško komisijo za narodne parke (Ur. l. LRS, št. 37/59):

predsednik: Goršič Milko, republiški sekretar za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve;

člani:

Bertoncelj Ivan, podpredsednik OLO Kranj,

Budihna ing. Karmelo, predsednik OLO Gorica,

Carnelutti Jan, asistent v Inštitutu za biologijo SAZU,

Janžekovič Ivo, ljudski poslanec Maribor,

Jelačin ing. Ivo, podpredsednik Izvrš. odbora Ribiške zveze LRS,

Jerman Riko, predsednik OLO Celje,

Križan ing. Oto, svetnik v Sekretariatu IS za kmetijstvo in gozdarstvo,

Mayer dr. Ernest, izredni profesor Biotehnične fakultete,

Modic dr. Heli, univerzitetni profesor,

Pirnati Janez, podpredsednik OLO Ljubljana,

Piskernik dr. Angela, referentka za varstvo narave v Zavodu za spomeniško varstvo LRS,

Planina Janez, referent za proučevanje turizma pri Turistični zvezi LRS,

Polenec dr. Anton, ravnatelj Prirodoslovnega muzeja v Ljubljani,

Potočnik dr. Miha, član upravnega odbora Planinske zveze Slovenije,

Prijatelj Marijan, šef kabineta v Državnem sekretariatu za notranje zadeve LRS,

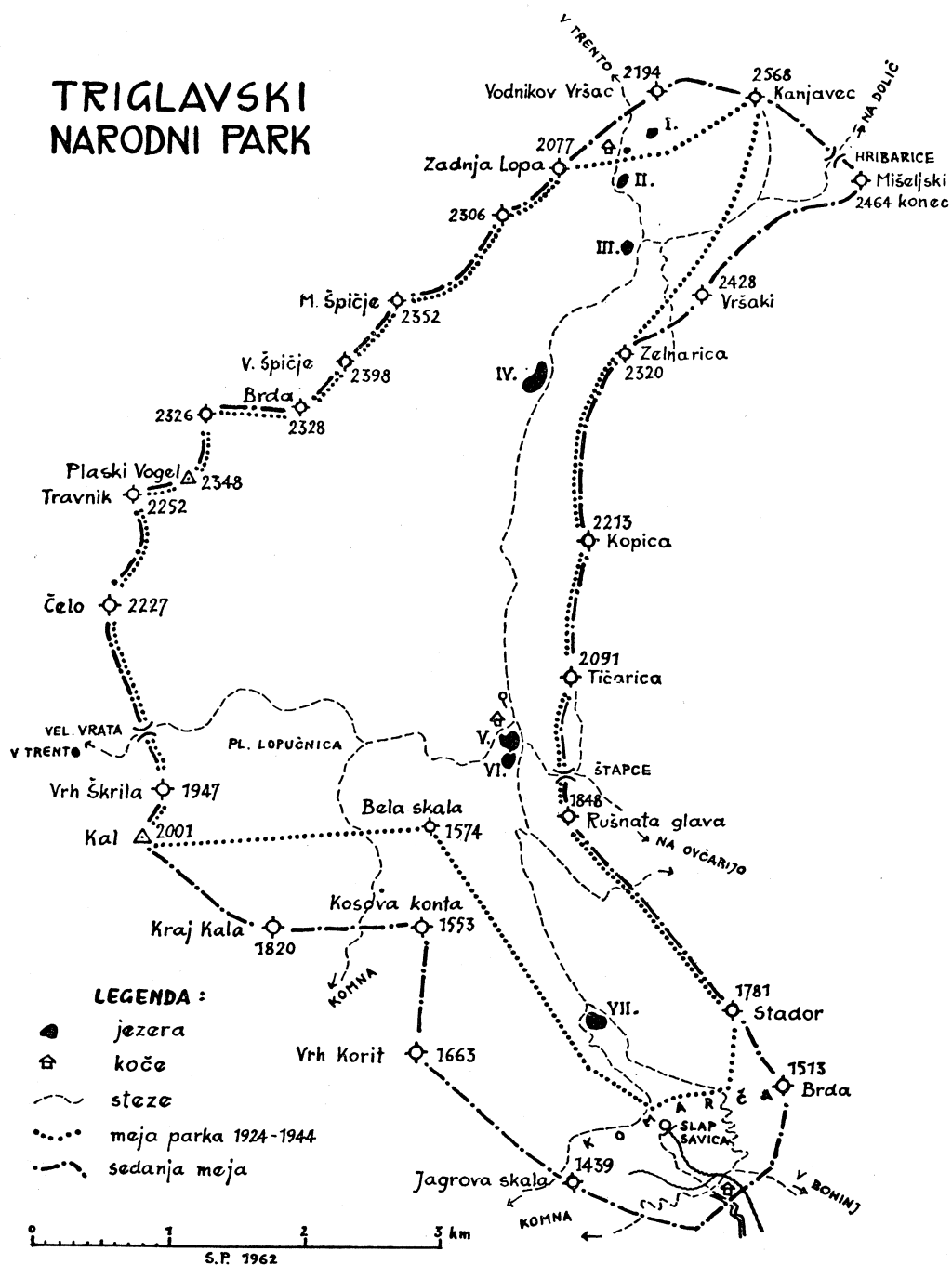
Rojc ing. Lojze, direktor Urbanističnega inštituta LRS,

Vodopivec Vida, šef odseka za turizem in gostinstvo pri Državnem sekretariatu za blagovni promet LRS,

Žagar ing. Bogdan, član glavnega odbora Lvske zveze Slovenije in direktor Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije.

Medtem je bil na sestanku zastopnikov Zavoda za spomeniško varstvo LRS, Inštituta za biologijo SAZU, Prirodoslovnega društva, Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, Uprave gojitvenih lovišč LRS, Planinske, Lov-

TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Sl. 8. Meja sedanjega Triglavskega narodnega parka z mejami nekdanjega Alpskega varstvenega parka (1924—1944) (Skica S. Peterlin)

Grenzen des Triglav-Nationalparks mit den Grenzen des ehemaligen (1924—1944) Alpenen Schutzparks

nice ter kotlice v njeni strugi, najizrazitejša ledeniška dolina med Studorjem in Rudnico in vsi drugi znameniti relikti iz glacialne dobe. Oklepal pa bi tudi vse vse bohinjske arheološke terene in entnografske in umetnostne spomenike.

Na seji 21. V. 1960 je Republiška komisija odločila, da se razglasi za narodni park samo Dolina triglavskih jezer, področje Bohinjskega jezera pa bi zaščitil Sekretariat IS za urbanizem z začasno Odredbo o zavarovanju zemljišč ob Bohinjskem jezeru. (Ta odredba je bila medtem že objavljena v Ur. l. LRS št. 9/61). Imenovana je bila posebna komisija s predsednikom dr. Miho Potonikom, ki naj izdela osnutek Odloka o razglasitvi Doline triglavskih jezer za Triglavski narodni park. Formulirani osnutek je ta komisija predložila Republiški komisiji 7. VII. 1960. Na predlog Zavoda za spomeniško varstvo LRS je bila privzeta v meje narodnega parka še Komarča s slapom Savice in refugijem termofilnih rastlin.

Republiška komisija je predložila Odlok o razglasitvi Doline triglavskih jezer za Triglavski narodni park Ljudski skupščini LRS. V naslednjem podajam še besedilo odloka, objavljenega v Uradnem listu LRS šte. 9 z dne 29. junija 1961, ki se glasi:

Na podlagi 1. odstavka 43. člena ustavnega zakona o temeljih družbene in politične ureditve in o organih oblasti Ljudske republike Slovenije in 4. člena zakona o narodnih parkih (Uradni list LRS šte. 6 — 16/1959) je Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije na seji Republiškega zbora dne 26. junija 1961 sprejela

ODLOK

o razglasitvi Doline sedmerih jezer za narodni park

I.

Dolina sedmerih jezer se razglasi za narodni park pod imenom »Triglavski narodni park«.

II.

Triglavski narodni park obsega vse območje znotraj tehle meja: od Brd (1513) v ravni črti preko Stadorja (1781) do Rušnate glave (1898); od tod po grebenih med ostenjem Štapc (1859), Tičarice (2091), Kopice (2213), Male Zelnarice (2310), Velike Zelnarice (2320), dalje po grebenu na Vršake (2428), Mišeljski konec (2448) do prelaza Hribarice (2357); od tu po turistični stezi na Kanjavec (2568); od tod po grebenu na Vodnikov Vršac (2194), na Prehodovce in na Zadnjo Lopo (2077); od tu po grebenu preko vrhov: Malo Špičje (2306 in 2315), Veliko Špičje (2398), Plaski Vogel (2348), Travnik (2252), Vršac (2234), Čelo (2227); od tod po grebenu na prelaz Velika Vrata (1927) in na Vrh Škrila (1947), dalje po grebenu na Kal (2001), od tod v ravni črti na Kraj Kala (1820) in Kosovo Konto (1553) tako, da ostane izven narodnega parka pašni svet bivše planine Razor, ki se po ureditvenem načrtu oblikuje v novo planino Lepa Komna, naprej do Vrh Korit (1663) in nato v ravni črti na Orliče (1536) ter na Jagrovo skalo (1439), od Jagrove skale čez rob Komarče v ravni črti navdol do Doma Savice (660), zatem po poti čez most ter po poti do široke peščene grape in po njej do sten Pršivca, nato pa v ravni črti navzgor do Brd (1513).

III.

Triglavski narodni park upravlja ustrezeni organ občinskega ljudskega odbora Radovljica (8., 9. in 10. člen zakona o narodnih parkih, Uradni list LRS šte. 6 — 16/1959).

Organ iz prejšnjega odstavka lahko pooblasti člane posamezne organizacije ali druge osebe za neposredno opravljanje nadzorstva v Narodnem parku.

IV.

Ta odlok začne veljati osmi dan od dneva objave v Uradnem listu LRS.

Št. 02 — 319/1-61

Ljubljana, 26. junija 1961

Ljudska skupščina

Ljudske republike Slovenije

Predsednik republiškega odbora
inž. Pavle Žavcer l. r.

Predsednik
Ljudske skupščine LRS
Miha Marinko l. r.

WISSENSCHAFTLICHER BEITRAG ZUR KENNTNIS DES TRIGLAV-
NATIONALPARKS, No 1

Zusammenfassung

DIE GESCHICHTE DER ANSTRENGUNGEN UM DIE GRÜNDUNG
DES TRIGLAV-NATIONALPARKS

Mit dem Erlass der Volksversammlung der Volksrepublik Slowenien vom 26. VI. 1961 bekamen wir unseren ersten Nationalpark. Der Triglav-Nationalpark umfasst 2.000 ha und besteht aus zwei miteinander verbundenen Teilen, der Komarča und dem Tale der Triglavseen (Dolina triglavskih jezer). Professor A. Belar von Ljubljana hat schon im Jahre 1908 die Errichtung eines Nationalparks im Tal der sieben Triglavseen vorgeschlagen, doch sind in diesem Tal einige Almen, auf welchen Pferde und Rinder der Bauern von Bohinj im Sommer weiden. Weil im Nationalpark die Weide verboten wäre, waren die Bauern für die Gründung eines Nationalparks nur unter der Bedingung, dass sie als Entschädigung andere Weidemöglichkeiten bekämen. Mit einer entsprechenden Meliorierung der benachbarten Almen und der damit erreichten Steigerung ihrer Ertragsfähigkeit wären die Bauern zufrieden gestellt, allein die vorgenommenen Meliorationen schlugen fehl. So zogen sich die Weideangelegenheiten im vorgeschlagenen Parkgebiet bis zum Jahre 1956, als sich die Weideinteressenten schliesslich mit dem Verlust einiger Almen im Tal der Triglavseen abfanden.

Nach diesem Übereinkommen erliess die Volksversammlung das Gesetz über Nationalparke (1959) und ernannte gemäss dem 11. Artikel desselben die Republikkommission für Nationalparke. Diese Kommission verfasste den Erlass von der Gründung des Triglav-Nationalparks, welchen die Volksversammlung am 26. Juni 1961 genehmigte und ihn im Amtsblatt vom 29. Juni 1961 veröffentlichte.

LITERATURA

- Hafner M., 1925, Alpski varstveni park v Dolini sedmerih jezer. Geogr. vest., 42 sl.
- Kališnik Š., 1961, Triglavski narodni park. Delo, 27. VIII.
- Kos F., 1923, Prirodni varstveni park ob »sedmerih jezerih« pod Triglavom. Glas. Muz. dr. 1921/23
- Kunaver P., 1926, Naš prirodni park. Plan. vest., 162 sl.
- Piskernik A., 1959 a, Triglavski narodni park, Varstvo spomenikov VI, 5 sl.
- 1959 b, Triglavski narodni park. L. c. 140
- 1960, Narodni parki. VII, 359 sl.
- 1961, Triglavski narodni park. Naši razgledi, X/16, 383 sl.
- Potočnik M., 1961, Prvi narodni park v Sloveniji. Tur. vest., IX/9, 247 sl.
- Spomenica, 1920, Izvest. Muz. dr., Odsek za varstvo prir., 69
- Šivic A., 1944, Domovinski prirodni spomeniki. Prir. izvest., I, 189 sl.
- 1951, O alpskem varstvenem parku pri Triglavskih jezerih. Prot., XIII, 339 sl.
- 1956, Naši narodni in drevesni parki ter parkovni gozdovi in drugi zakonske zaštite vredni objekti. Gozd. vest. XIV/9-10, 257 sl.
- Tuma H., 1921, Dolina »Zajezerom«. Plan. vest., 161 sl.